

atter kan exproprieres af et privat Selskab. Amdtsraadets Protest i denne Sag toges ikke bestomindre ikke tilfølgende, men Indenrigsministeriet gav tværtimod Jernbaneselskabet Medhold. Jeg troer derfor, at det vilde være ønskeligt, om der blev sat en Bestemmelse ind i dette Lovudkast om, at de allerede til offentlig Brug udlagte Gruusgrave ikke kunne exproprieres til Brug for Jernbaneselskaberne. Det forekommer mig, at det ved en Sag som denne navnlig er af stor Vigtighed, at man ogsaa værner om de mindre Interesser, og det vil være klart for det høie Thing, at det vil være en Commune meget vanskeligt at holde sine Veie i tilbørlig og god Orden, naar den savner det dertil fornødne Materiale, samt at det vil være meget lettere for Jernbaneselskaberne, der have langt større Kræfter til deres Raadighed, at skaffe sig det fornødne Gruus andetstedsfra, end det vil være for de smaa Communer.

Indenrigsministeren: Det fremgaaer jo noksom af det foreliggende Lovudkast, at det kun har været Meningen med samme at skaffe Jernbanerne den samme Afgang til at forskaffe sig Vedligeholdelsesmateriale, som Veiene nu have; men at det ingenlunde har været Hensigten at gjøre nogen anden Forandring i de for Tiden gjældende Bestemmelser om Expropriation til saadant Brug. Derfor dette havde været Opgaven, — en Opgave, som jo iøvrigt laa meget nærmere for, da man i forrige Samling drøftede og vedtog Lovforslaget om Bestyrelse af Veiene, end nu — vilde jeg ganske vist ikke ubetinget have forsvaret alle de Regler, der nu ere gjældende med Hensyn til Expropriation af Materiale til Veiene. Jeg skal saaledes fuldstændigt erkjende Rigtigheden af, hvad den ærede 5te Landsthingsmand for 2den Kreds (Haffner) ansøgte om det i mange Tilfælde Ubillige i uden Erstatning at bemægtige sig Steen, da Steenmateriale jo uægteligt bliver sjældnere og sjældnere og altsaa ogsaa kostbarere og kostbarere. Jeg skal ligeledes erkjende Rigtigheden af, hvad den ærede 6te Landsthingsmand for 2den Kreds (Philipsen) fremhævede, at der savnes Bestemmelser om, hvorvidt den ene offentlige Autoritet

kan expropriere det, som allerede en anden offentlig Autoritet har taget i Besiddelse; men denne sidste Mangel er jo ingenlunde alene tilstede i Forholdet mellem Jernbanerne og Veiene, men ogsaa i Forholdet mellem Hovedlandeveiene og Amdtsveiene, og endvidere i Forholdet mellem Amdtsveiene og Sogneveiene, hvor lignende Spørgsmaal flere Gange ere blevene reiste, s. Ex. om, hvorvidt det er tilstedeligt til Amdtsveienes Brug at bemægtige sig Gruusgrave, som Sognene benytte. Jeg troer, at det vil være heldigt, hvis man overhovedet anerkjender Rigtigheden af at sætte Jernbanerne istand til i Nødsfald ved Expropriation at komme i Besiddelse af det fornødne Materiale, om man da nu lader sig nøie med ganske at sætte Jernbanerne i Klasse med Veiene, uden at indlade sig paa en nærmere Undersøgelse af, hvorvidt de gjældende Bestemmelser for Expropriation af Veimateriale overhovedet ere heldige eller ikke. Et maa jeg dog endnu bemærke. Naar den sidste ærede Taler (Philipsen) ansøgte, at det skulde være lettere for Jernbanerne at skaffe sig det fornødne Materiale end for Veiene, da er jeg i dette Punkt af en ganske afvigende Mening fra hans. Jernbanerne ville i Reglen ikke kunne skaffe sig andet Materiale end det, som de kunne vinde Afgang til ved Sidespor. De Quantiteter Materiale, som Jernbanerne benytte, ere saa store, at der ikke kan være Tale om at skaffe sig det ind paa Banen paa anden Maade end igjennem Sidespor. Altsaa kan der kun staves Veimateriale til Jernbanerne fra saadanne Steder, der støde umiddelbart op til dem eller dog kun ligge i en saadan Afstand fra dem, at der kan lægges Sidespor ind dertil. Men netop, hvor det er Tilfældet, møde Jernbanerne ofte ikke blot den Vanskelighed, at Lodseierne ikke godvilligt ville afstaae selve Materialet, men ogsaa den meget store og ofte endnu langt større Vanskelighed, at de mellemliggende Grundes Eiere ikke ville tilstede Anlæg af de Sidespor, som for Jernbanerne ere en nødvendig Betingelse for, at de kunne benytte Gruusgravene. Medens de offentlige Veie kunne benytte Gruset, omtrent hvor det saa findes, idet der letteligt vil kunne faaes Afgang til Gruusgravene, troer jeg derimod altsaa, Jernbanerne